

Проект фінансується
Європейським Союзом

Проект ЄС
“Розвиток інтегрованих соціальних служб для
вразливих сімей і дітей”

Проект виконується
Консорціумом «Кожній дитині»

“Концепція визначення потреб дитини та здатності батьків їх задовольняти”

*Петрочко Ж. В.,
експерт з соціальної роботи
проекту ЄС “Розвиток
інтегрованих соціальних
служб для вразливих сімей і
дітей”*

Проект фінансується
Європейським Союзом

Модель оцінки

Проект виконується
Консорціумом «Кожній дитині»

Схема 1. Модель оцінки

Проект фінансується
Європейським Союзом

ПОТРЕБИ ДИТИНИ

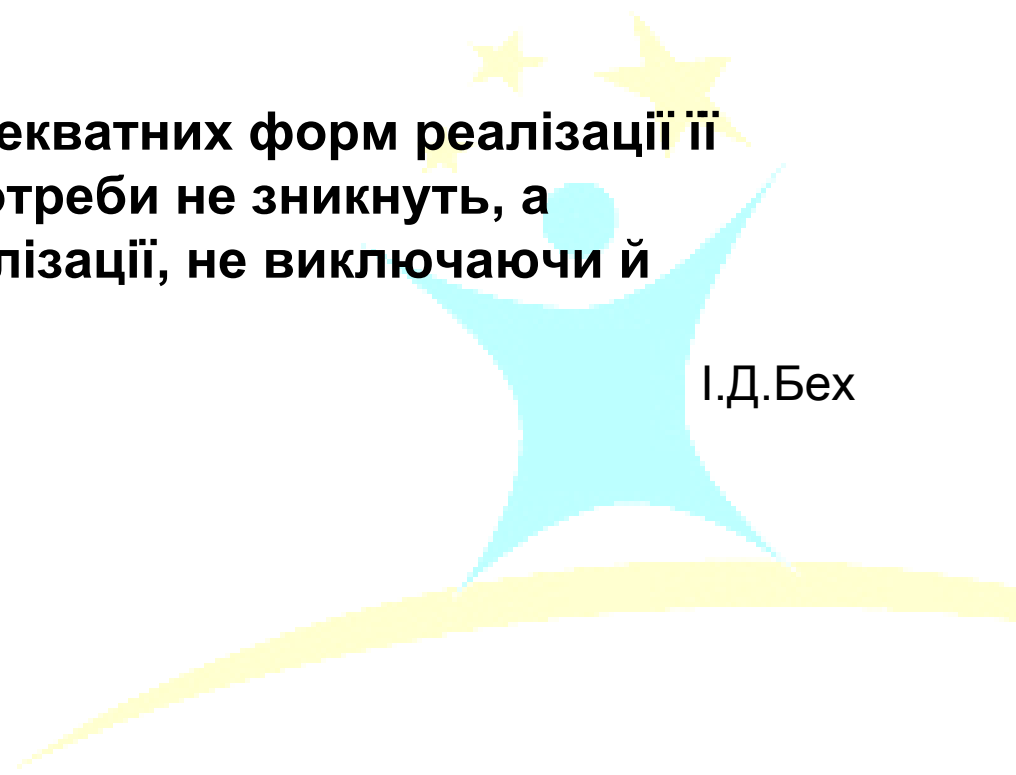
Проект виконується
Консорціумом «Кожній дитині»

«Саме задоволення потреб лежить в основі будь-якої діяльності, бо вони – рушій людського життя»

В.О.Сухомлинський

«Коли не створити дитині адекватних форм реалізації її вікових потреб, то саме ці потреби не зникнуть, а шукатимуть інших форм реалізації, не виключаючи й асоціальних»

І.Д.Бех

Проект фінансується
Європейським Союзом

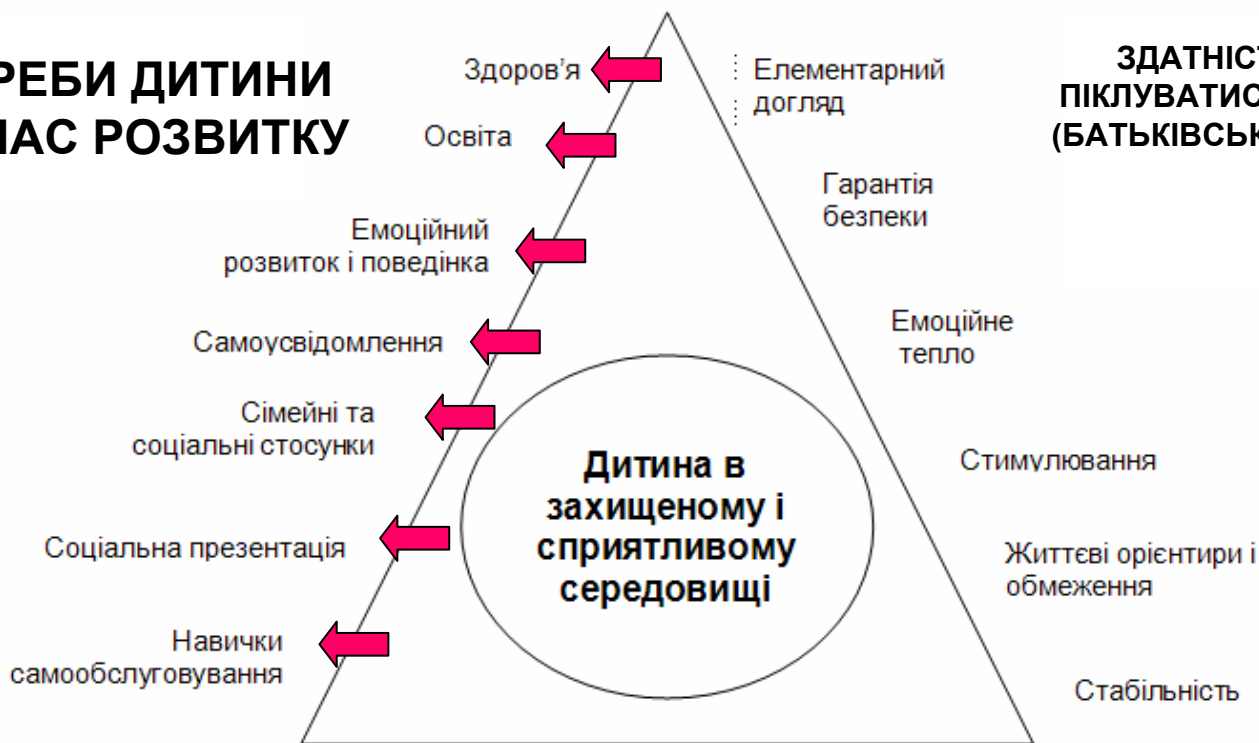
Модель оцінки

Проект виконується
Консорціумом «Кожній дитині»

ПОТРЕБИ ДИТИНИ ПІД ЧАС РОЗВИТКУ

1

ФАКТОРИ СІМ'Ї ТА СЕРЕДОВИЩА

Історія сім'ї та її функціонування Родичі Житлово-побутові умови та ведення господарства Зайнятість Доходи Соціальна інтеграція сім'ї Ресурси громади

Схема 1. Модель оцінки

Проект фінансується
Європейським Союзом

ЗДОРОВ'Я

Проект виконується
Консорціумом «Кожній дитині»

- *належний догляд за здоров'ям дитини, коли вона хворіє;*
- *адекватність і калорійність харчування, дієти;*
- *достатній і спокійний сон;*
- *поради й інформація з питань, які впливають на здоров'я, включаючи сексуальну освіту, зловживання наркотиками тощо (для старших дітей);*
- відповідність зросту дитини, ваги нормам вікового розвитку;
- наявність інформації про проведені щеплення, їх вчасність;
- самопочуття дитини, наявність хвороб, серйозних захворювань, встановлених діагнозів (в т.ч. хронічних);
- пережиті дитиною травми й аналіз того, як вони вплинули на її життя та розвиток.

Проект фінансується
Європейським Союзом

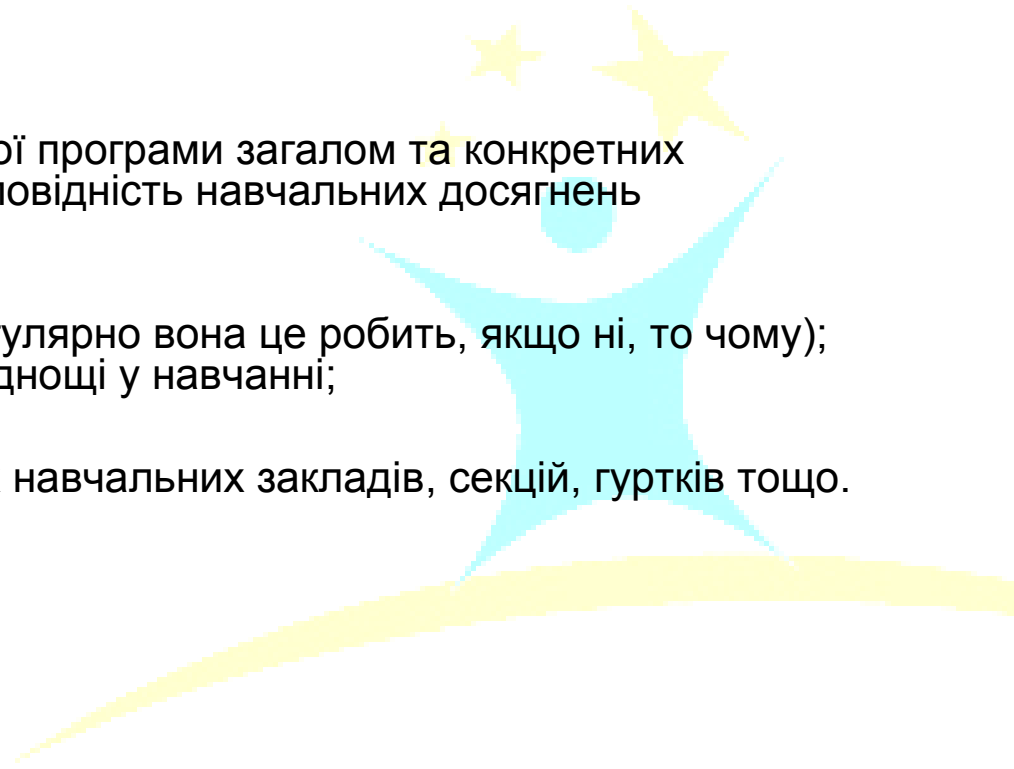
ОСВІТА

***Стосується всіх аспектів когнітивного розвитку
дитини***

Проект виконується
Консорціумом «Кожній дитині»

- *можливості для гри і взаємодії з іншими дітьми, отримання необхідної інформації;*
- *доступ до книжок;*
- *розвиток навичок та інтересів;*
- *досвід успіху і досягнень;*
- успіхи дитини у засвоєнні навчальної програми загалом та конкретних навчальних предметів зокрема, відповідність навчальних досягнень можливостям дитини;
- відвідування дитиною школи (як регулярно вона це робить, якщо ні, то чому); ставлення дитини до навчання; труднощі у навчанні;
- відвідування дитиною позашкільних навчальних закладів, секцій, гуртків тощо.

Проект фінансується
Європейським Союзом

ЕМОЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ТА ПОВЕДІНКА

позитивні якісні зміни у відображенні психікою
оточуючого світу, що проявляється у переживаннях,
прив'язаностях; поступки, дії індивіда

Проект виконується
Консорціумом «Кожній дитині»

- *довіряє чи не довіряє дитина оточуючим;*
- *як поводить себе (вимогливо, нетерпляче, зухвало);*
- *як ставиться до себе та інших (використовує підлабузництво, намагається привернути на себе увагу, ставиться з великою підозрою, поважає/не поважає інших, дратівлива, гнівається, вередує тощо);*
- *якими є особливості емоційних реакцій дитини у стресових ситуаціях;*
- *чи існують у дитини труднощі у спілкуванні з іншими дітьми, як багато має друзів;*
- *що непокоїть, тривожить дитину, або чого вона боїться (конкретних речей, ситуацій, відкритого/закритого простору, самотності);*
- *яким є рівень її тривожності і самоконтролю, прив'язаності і самостійності.*

Проект фінансується
Європейським Союзом

САМОУСВІДОМЛЕННЯ

потреба в усвідомленні себе як окремої і цінної
особистості, приналежності й прийнятті з боку сім'ї,
однолітків і громади

Проект виконується
Консорціумом «Кожній дитині»

- *як дитина ідентифікує себе (вік, адреса, стать, мова);*
- *чи має розвинуте почуття власної гідності;*
- *яка культурна приналежність дитини і чи дотримується вона власних культурних традицій;*
- *чи не загрожує негативному ставленню до дитини її національність, особливі потреби, можливо, статус дитини-сироти чи дитини, позбавленої батьківського піклування, тощо.*

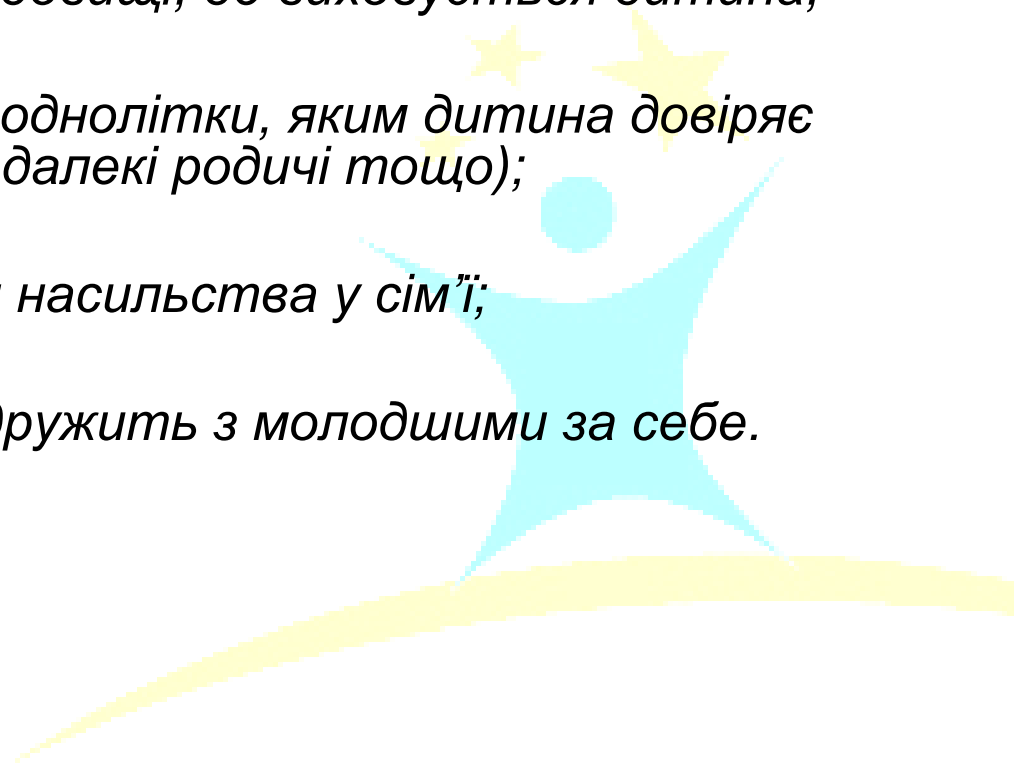
Проект фінансується
Європейським Союзом

СІМЕЙНІ ТА СОЦІАЛЬНІ СТОСУНКИ

Проект виконується
Консорціумом «Кожній дитині»

- Потреба у стабільних і люблячих стосунках з батьками / опікунами, братами / сестрами.
- Розвиток співчуття і можливості поставити себе на чиєсь місце.
- Зростаюча важливість дружби з однолітками та іншими значущими особами в житті дитини, а також реакція сім'ї на ці стосунки.
- *Які цінності панують у середовищі, де виховується дитина;*
- *чи є поза сім'єю дорослі або однолітки, яким дитина довіряє (друзі, вихователі, вчителі, далекі родичі тощо);*
- *чи не була дитина об'єктом насильства у сім'ї;*
- *з ким дружить дитина і чи дружить з молодшими за себе.*

Проект фінансується
Європейським Союзом

СОЦІАЛЬНА ПРЕЗЕНТАЦІЯ

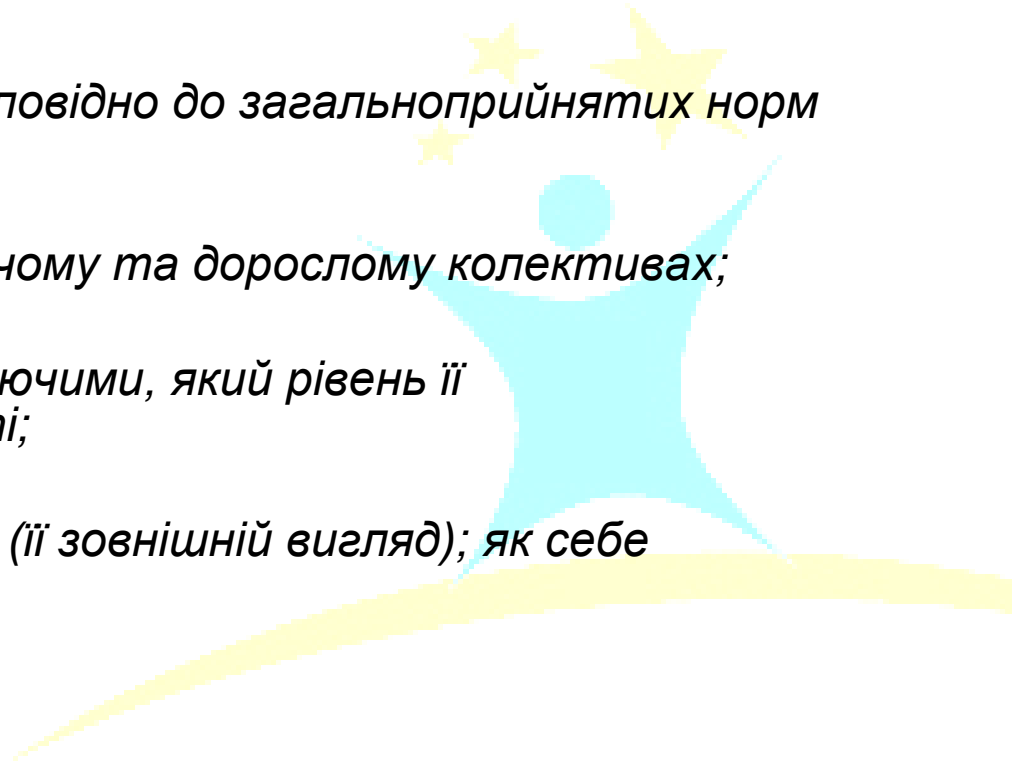
(здатність і потреба людини, що виражається у прагненні виразити саму себе, свої вміння, здібності, якості й отримати від оточуючих визнання)

Проект виконується
Консорціумом «Кожній дитині»

Можливість отримати поради від батьків/опікунів щодо презентації в різних ситуаціях.

- *Якою є поведінка дитини у соціумі, чим вона вирізняється серед інших (чи є її поведінка коректною);*
- *чи вміє дитина поводитися відповідно до загальноприйнятих норм поведінки у суспільстві;*
- *як дитину сприймають у дитячому та дорослому колективах;*
- *як дитина спілкується з оточуючими, який рівень її комунікабельності, відкритості;*
- *яке враження дитина справляє (її зовнішній вигляд); як себе презентує тощо.*

Проект фінансується
Європейським Союзом

САМООБСЛУГОВУВАННЯ

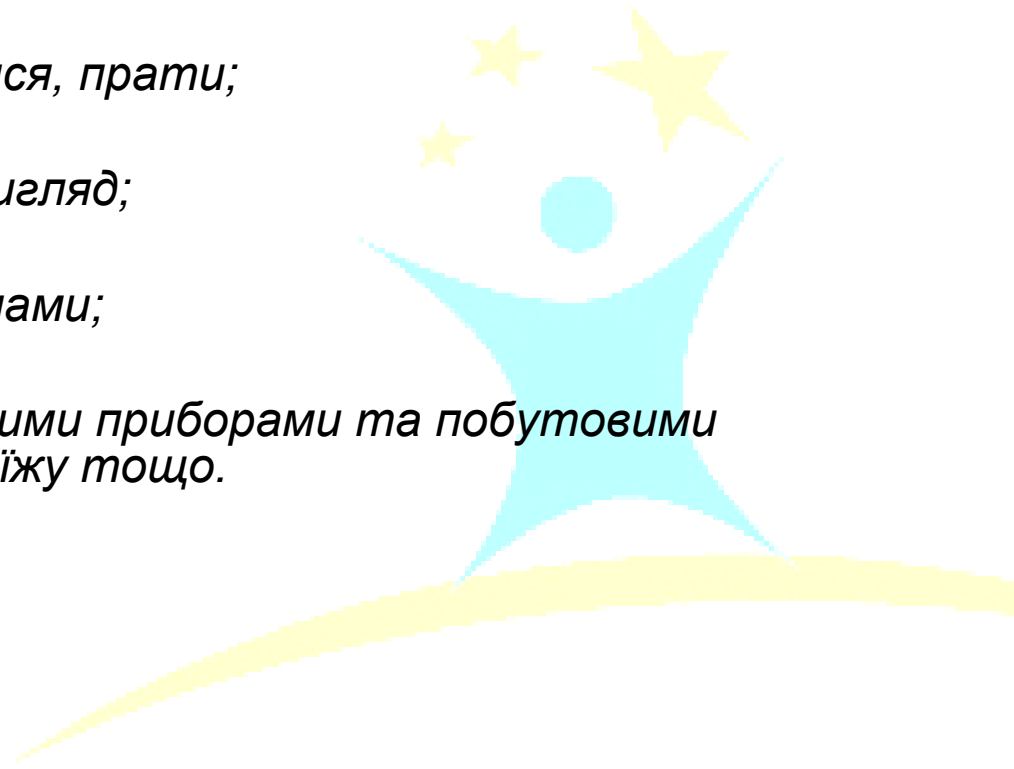
система знань, умінь і навичок, що дозволяють людині самостійно підтримувати себе й особисті речі в стані, який відповідає прийнятим санітарно-гігієнічним і соціально-побутовим нормам

Проект виконується
Консорціумом «Кожній дитині»

Стосується набуття дитиною знань, вмінь і навичок, необхідних для збільшення незалежності. Включає навички самостійного життя, заохочення розв'язувати соціально-побутові проблеми.

- *чи має дитина навички особистої гігієни та догляду за собою;*
- *чи може сама вдягатися, митися, прати;*
- *чи турбується про зовнішній вигляд;*
- *чи доглядає за особистими речами;*
- *чи вміє користуватися столовими приборами та побутовими електроприладами, готувати їжу тощо.*

Проект фінансується
Європейським Союзом

БАТЬКІВСЬКИЙ ПОТЕНЦІАЛ

здатність батьків чи опікунів (піклувальників)
задовольняти потреби дитини, їх вміння
пристосовуватися до зміни цих потреб з плином часу
тощо.

Проект виконується
Консорціумом «Кожній дитині»

Батьківський потенціал визначається рівнем
компетентності батьків.

Це сукупна здатність та готовність батьків до виховання
дитини, вміння використання відповідних знань і вмінь, що
базується на індивідуальному підході до особистості, яка
розвивається.

Три складові батьківської компетентності: когнітивна,
емоційна та поведінкова.

Проект фінансується
Європейським Союзом

Проект виконується
Консорціумом «Кожній дитині»

Модель оцінки

2

Схема 1. Модель оцінки

Проект фінансується
Європейським Союзом

БАТЬКІВСЬКИЙ ПОТЕНЦІАЛ

Проект виконується
Консорціумом «Кожній дитині»

ЕЛЕМЕНТАРНИЙ ДОГЛЯД

- *як батьки задовольняють потреби дитини в їжі, одязі, відпочинку, грі; гігієнічні потреби.*

ГАРАНТІЯ БЕЗПЕКИ

- *чи можуть (вміють) батьки створити безпечне середовище для дитини; гарантувати адекватний захист дитини від завдання шкоди і небезпеки;*
- *чи здатні розпізнавати ризики і небезпеки як вдома, так і за його межами;*
- *чи є у колі їх друзів наркомани, алкоголіки, інші особи з небезпечною для оточуючих поведінкою;*
- *чи захоплення батьків, спосіб проведення дозвілля не загрожують життю чи здоров'ю дитини.*

Проект фінансується
Європейським Союзом

БАТЬКІВСЬКИЙ ПОТЕНЦІАЛ

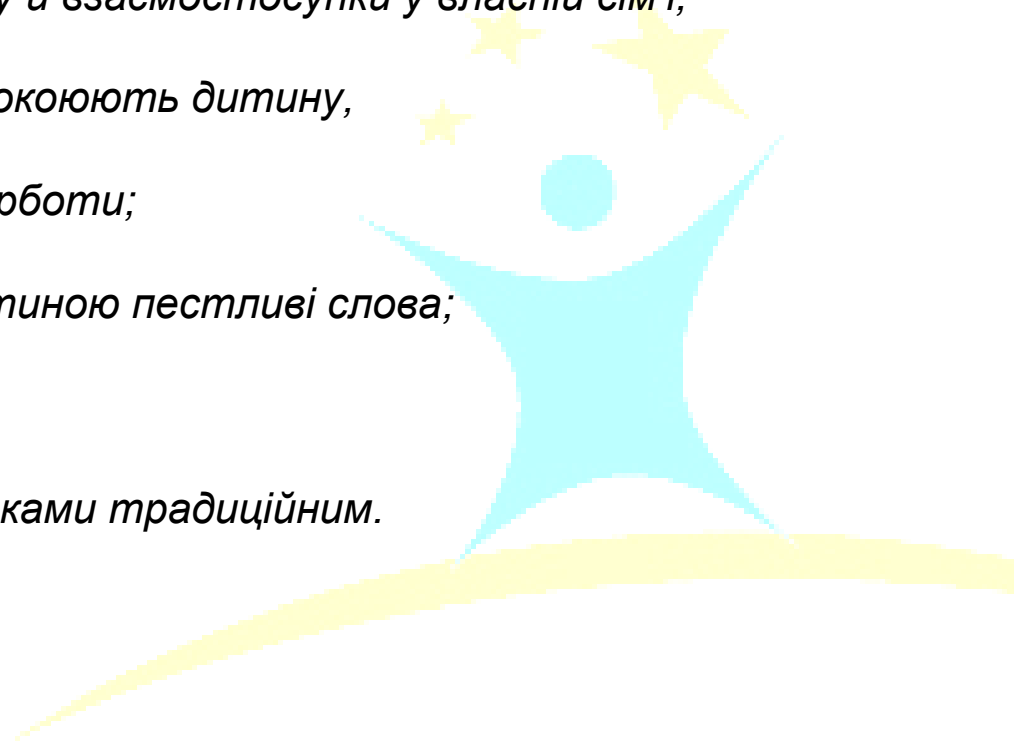

Проект виконується
Консорціумом «Кожній дитині»

ЕМОЦІЙНЕ ТЕПЛО

Гарантія потреб дитини в люблячих стосунках з важливими дорослими, які делікатно і чутливо реагують на потреби дитини. Відповідний фізичний контакт (обійми) з дитиною, що демонструє тепле ставлення до дитини, схвалення її поведінки, заохочення.

- *як батьки характеризують дитину й взаємостосунки у власній сім'ї;*
- *чи пригортають, обіймають, заспокоюють дитину,*
- *чи виявляють почуття любові, турботи;*
- *чи використовують у розмові з дитиною пестливі слова;*
- *як часто виявляють знаки уваги;*
- *чи є прояв емоційного тепла батьками традиційним.*

Проект фінансується
Європейським Союзом

БАТЬКІВСЬКИЙ ПОТЕНЦІАЛ

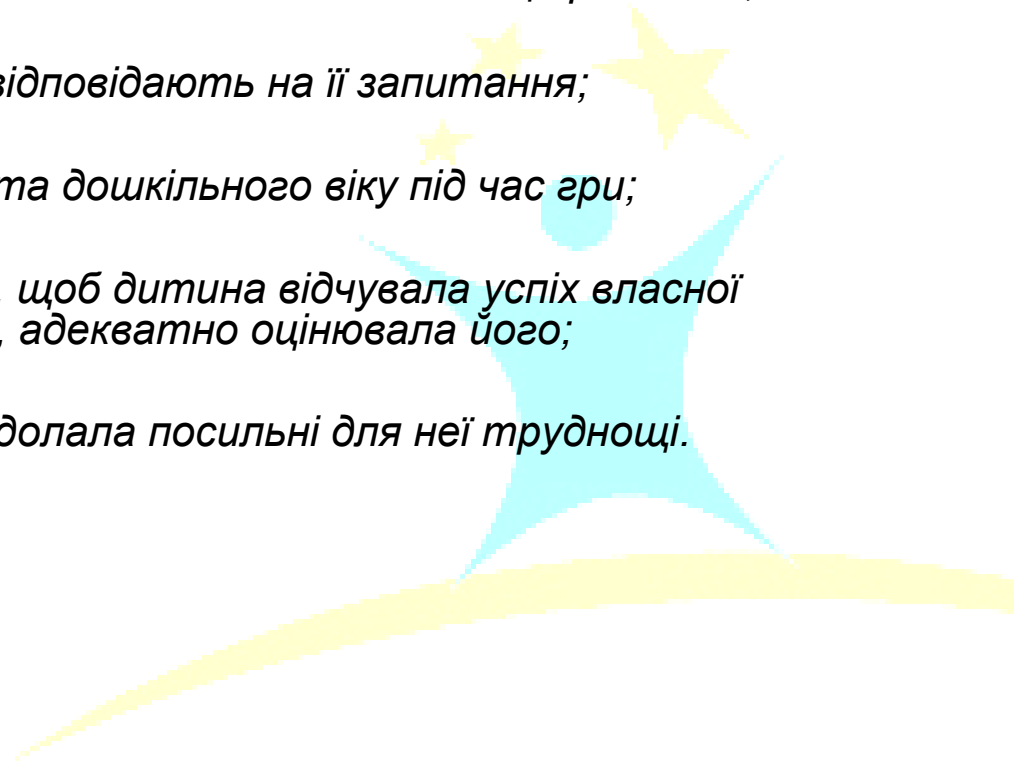

Проект виконується
Консорціумом «Кожній дитині»

СТИМУЛЮВАННЯ

Це допомога у розвитку шляхом когнітивної стимуляції і розширення соціальних можливостей, взаємодії, спілкування, розмов і реагування на мову дитини і її запитання, заохочення і участь в іграх дитини та ін.

- *чи батьки стимулюють успішне навчання дитини і як саме це роблять;*
- *чи завжди вислуховують дитину і відповідають на її запитання;*
- *чи стимулюють дитину раннього та дошкільного віку під час гри;*
- *чи здатні батьки створити умови, щоб дитина відчувала успіх власної діяльності, прагнула його досягти, адекватно оцінювала його;*
- *чи батьки сприяють, щоб дитина долала посильні для неї труднощі.*

Проект фінансується
Європейським Союзом

БАТЬКІВСЬКИЙ ПОТЕНЦІАЛ

Проект виконується
Консорціумом «Кожній дитині»

ЖИТТЄВІ ОРІЄНТИРИ ТА ОБМЕЖЕННЯ

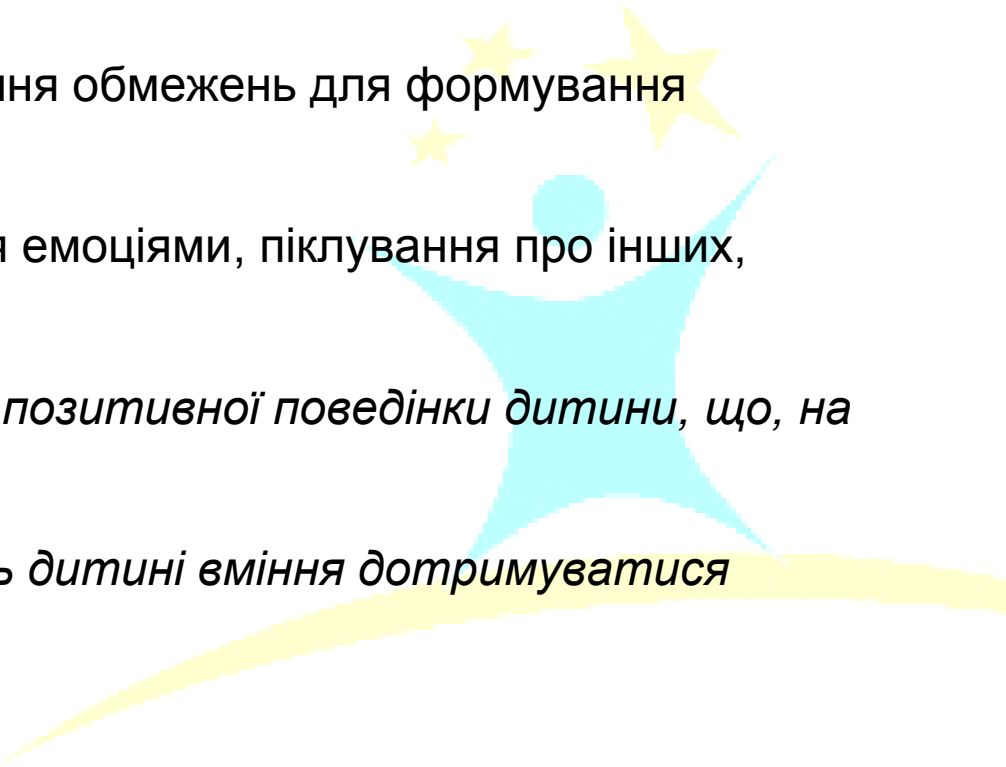
Створення для дитини можливості регулювати власні емоції і поведінку.

Демонстрація і моделювання відповідної поведінки, контролю емоцій та взаємодії з іншими.

Надання орієнтирів (встановлення обмежень для формування моральних цінностей, совісті).

Вироблення навичок управління емоціями, піклування про інших, дисципліни і гнучкої поведінки.

- *якою батьки уявляють модель позитивної поведінки дитини, що, на їх думку, не можна робити;*
- *яким чином батьки прививають дитині вміння дотримуватися моральних чи суспільних норм.*

Проект фінансується
Європейським Союзом

БАТЬКІВСЬКИЙ ПОТЕНЦІАЛ

Проект виконується
Консорціумом «Кожній дитині»

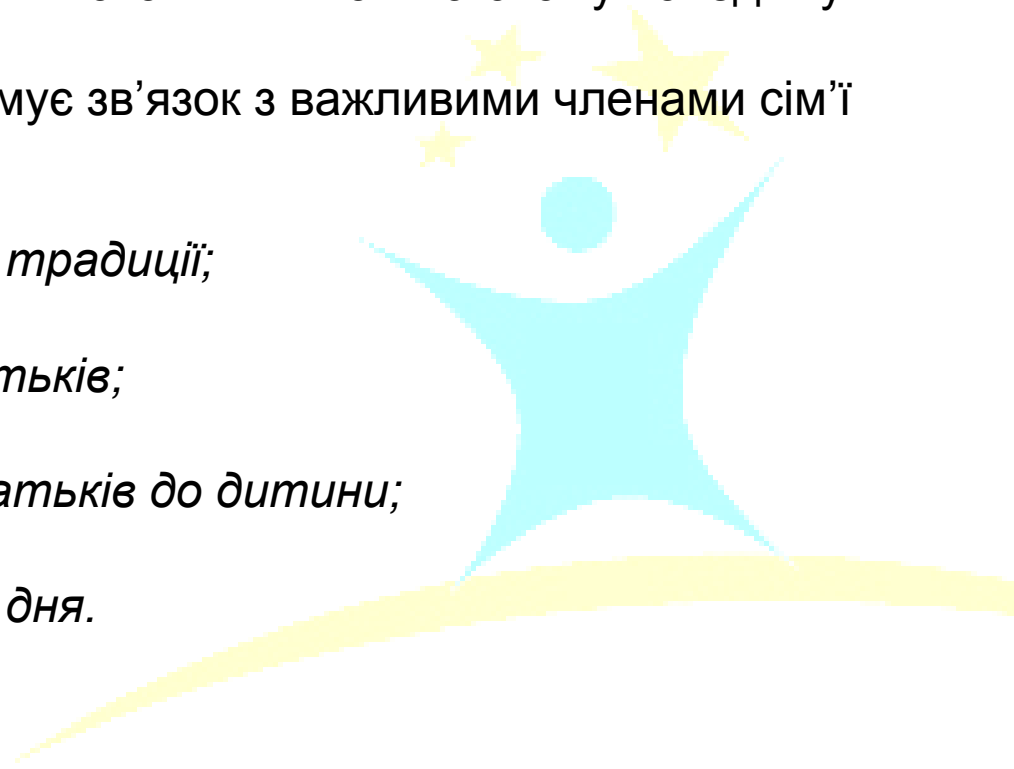
СТАБІЛЬНІСТЬ

Збереження стабільного сімейного середовища, у якому панують порозуміння, взаємоповага, любов.

Гарантія безпечних зв'язків, надання послідовного емоційного тепла протягом періоду часу і реагування схожим чином на схожу поведінку.

Гарантія того, що дитина підтримує зв'язок з важливими членами сім'ї та іншими дорослими.

- *чи має сім'я стабільні правила; традиції;*
- *чи передбачувана поведінка батьків;*
- *чи однаковими є вимоги обох батьків до дитини;*
- *чи дотримується сім'я режиму дня.*

Проект фінансується
Європейським Союзом

Проект виконується
Консорціумом «Кожній дитині»

Модель оцінки

1

**ПОТРЕБИ ДИТИНИ
ПІД ЧАС РОЗВИТКУ**

2

**ЗДАТНІСТЬ БАТЬКІВ
ПІКЛУВАТИСЯ ПРО ДИТИНУ
(БАТЬКІВСЬКИЙ ПОТЕНЦІАЛ)**

ФАКТОРИ СІМ'Ї ТА СЕРЕДОВИЩА

Історія сім'ї та її функціонування
Родичі
Житлово-побутові умови та ведення господарства
Зайнятість
Доходи
Соціальна інтеграція сім'ї
Ресурси громади

3

Схема 1. Модель оцінки

Проект фінансується
Європейським Союзом

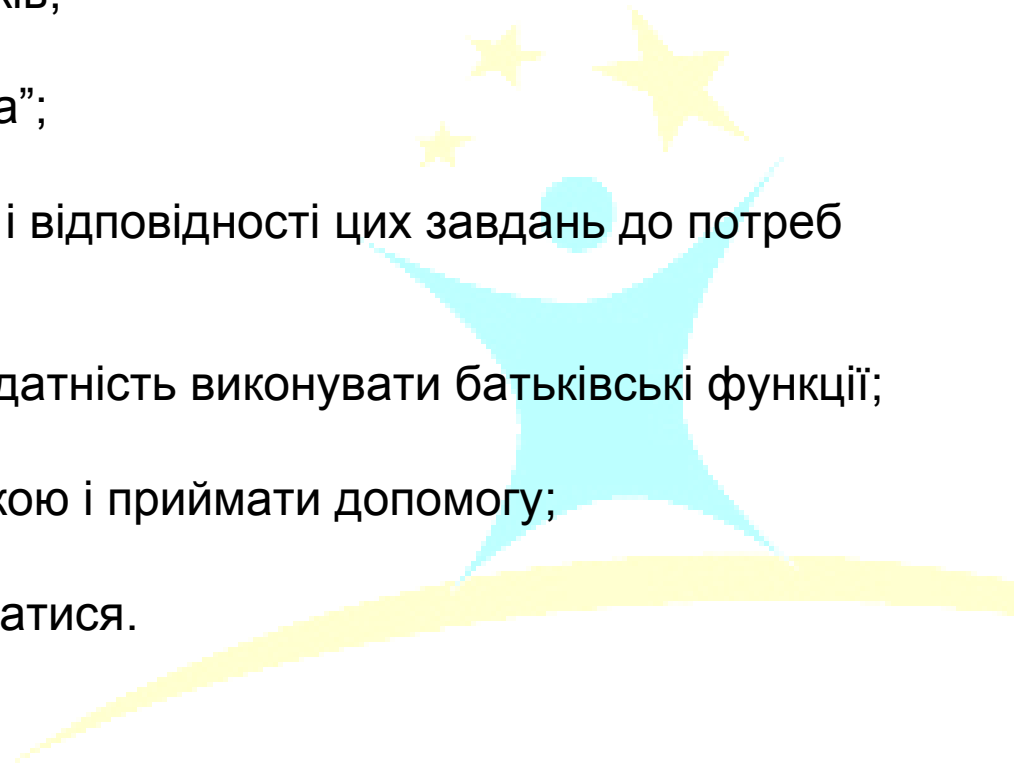
БАТЬКІВСЬКИЙ ПОТЕНЦІАЛ

Проект виконується
Консорціумом «Кожній дитині»

Оцінюючи здатність батьків важливо простежити:

- розуміння потреб дитини і її розвитку;
- реакції на дитину, її потреби, поведінку чи інші обставини;
- вплив, який дитина має на батьків;
- якість стосунків “батьки – дитина”;
- розуміння батьківських завдань і відповідності цих завдань до потреб дитини;
- вплив будь-яких труднощів на здатність виконувати батьківські функції;
- здатність скористатися підтримкою і приймати допомогу;
- здатність адаптуватися і змінюватися.

Проект фінансується
Європейським Союзом

Модель оцінки

Проект виконується
Консорціумом «Кожній дитині»

Схема 1. Модель оцінки

Проект фінансується
Європейським Союзом

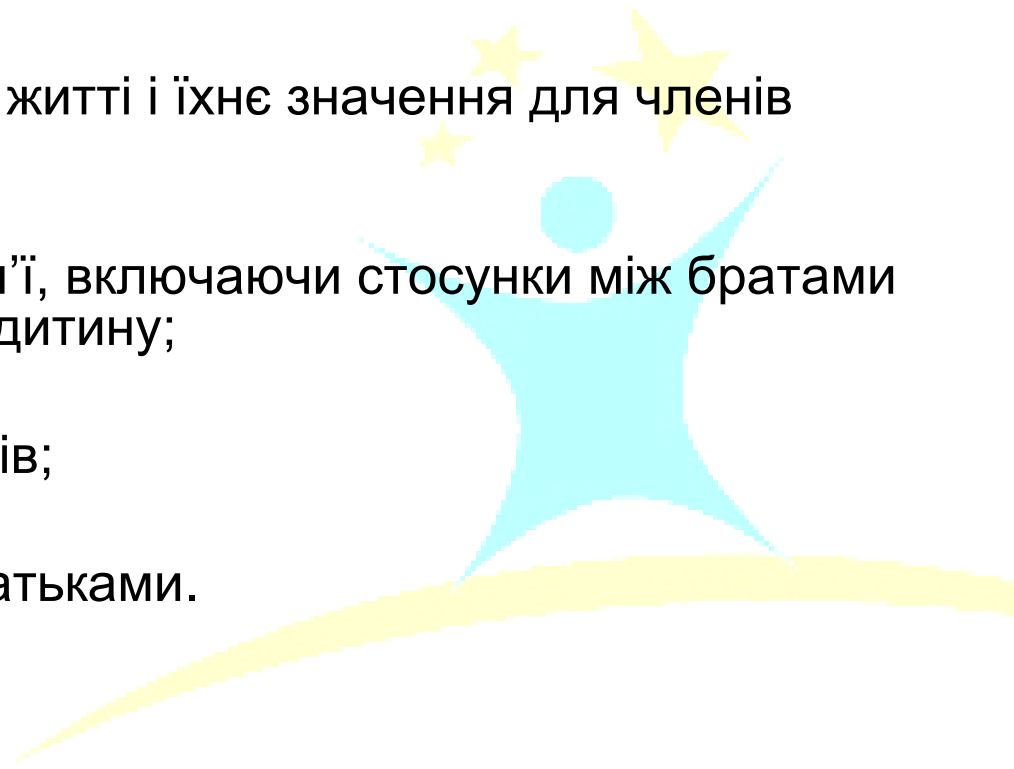
ФАКТОРИ СІМ'Ї ТА СЕРЕДОВИЩА

Проект виконується
Консорціумом «Кожній дитині»

ІСТОРІЯ СІМ'Ї ТА ЇЇ ФУНКЦІОНУВАННЯ

- значні зміни в складі сім'ї;
- історія досвіду дитинства батьків;
- хронологія важливих подій в житті і їхнє значення для членів сім'ї;
- характер функціонування сім'ї, включаючи стосунки між братами / сестрами та їхній вплив на дитину;
- сильні і слабкі сторони батьків;
- стосунки між розлученими батьками.

Проект фінансується
Європейським Союзом

ФАКТОРИ СІМ'Ї ТА СЕРЕДОВИЩА

Проект виконується
Консорціумом «Кожній дитині»

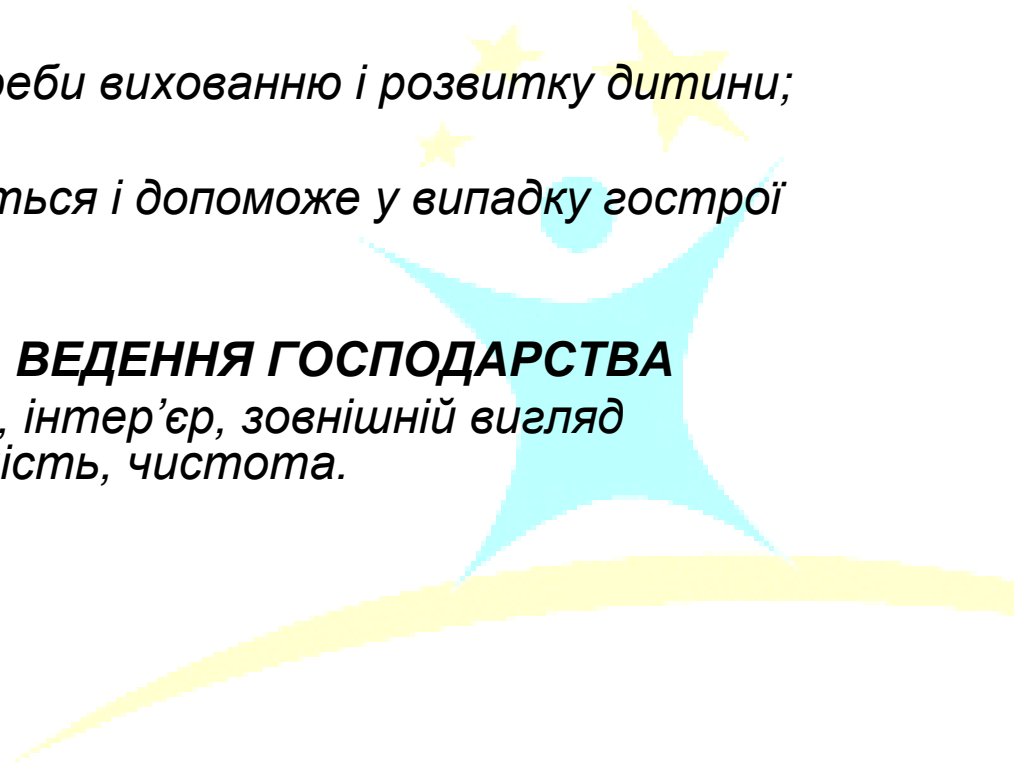
РОДИЧІ

Яка роль родичів у житті дитини і батьків

- *хто родичі дитини;*
- *де вони проживають;*
- *чи сприяють родичі у разі потреби вихованню і розвитку дитини;*
- *хто з родичів першим відгукнеться і допоможе у випадку гострої необхідності.*

ЖИТЛОВО-ПОБУТОВІ УМОВИ ТА ВЕДЕННЯ ГОСПОДАРСТВА

- *Елементарні комунальні умови, інтер'єр, зовнішній вигляд помешкання, його облаштованість, чистота.*

Проект фінансується
Європейським Союзом

ФАКТОРИ СІМ'Ї ТА СЕРЕДОВИЩА

Проект виконується
Консорціумом «Кожній дитині»

ЗАЙНЯТІСТЬ

- *хто в сім'ї працює;*
- *місце роботи батьків, рівень їх зайнятості, умови праці;*
- *який вплив має робота батьків на дитину, на стосунки з нею;*
- *який графік роботи батьків; чи працюють вони ще десь за сумісництвом, і як це впливає на догляд, виховання і розвиток дитини;*
- *яким чином робота чи її відсутність розцінюється членами сім'ї.*

Проект фінансується
Європейським Союзом

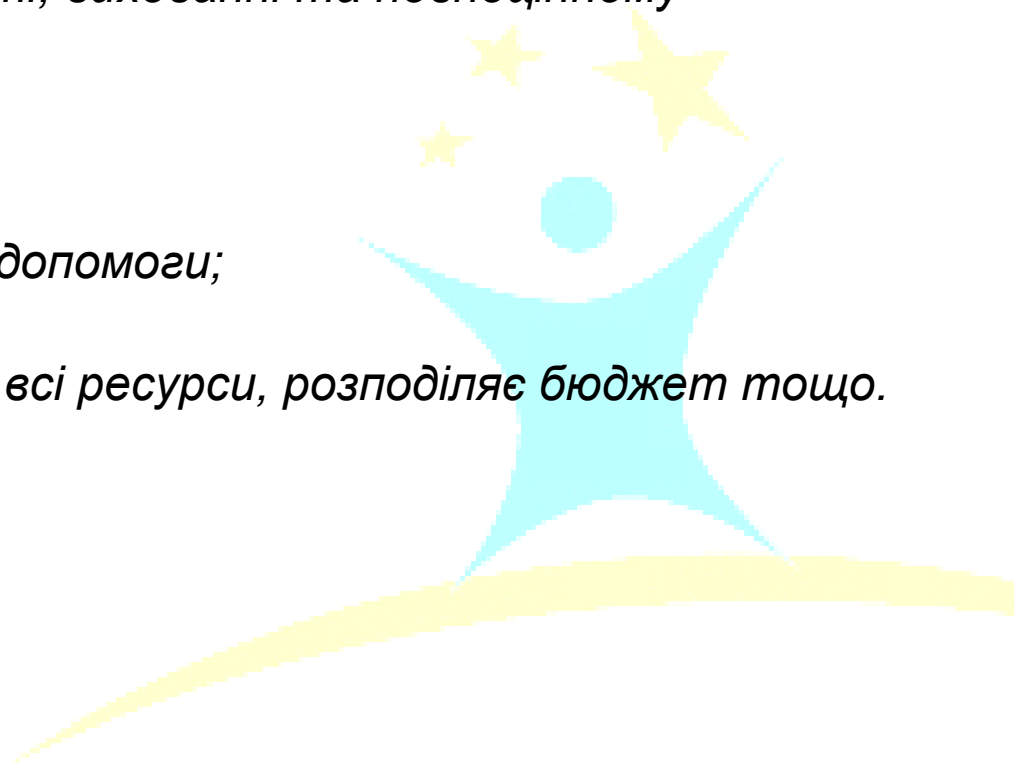
ФАКТОРИ СІМ'Ї ТА СЕРЕДОВИЩА

Проект виконується
Консорціумом «Кожній дитині»

ДОХОДИ *(на які можна розраховувати протягом тривалого періоду)*

- *заробітна плата кого із батьків становить основний дохід сім'ї;*
- *чи вистачає реальних доходів сім'ї для піклування про дитину, забезпечення її потреб у захисті, вихованні та повноцінному розвитку;*
- *чи стабільний прибуток сім'ї;*
- *чи сім'я отримує всі належні їй допомоги;*
- *яким чином сім'я використовує всі ресурси, розподіляє бюджет тощо.*

Проект фінансується
Європейським Союзом

ФАКТОРИ СІМ'Ї ТА СЕРЕДОВИЩА

Проект виконується
Консорціумом «Кожній дитині»

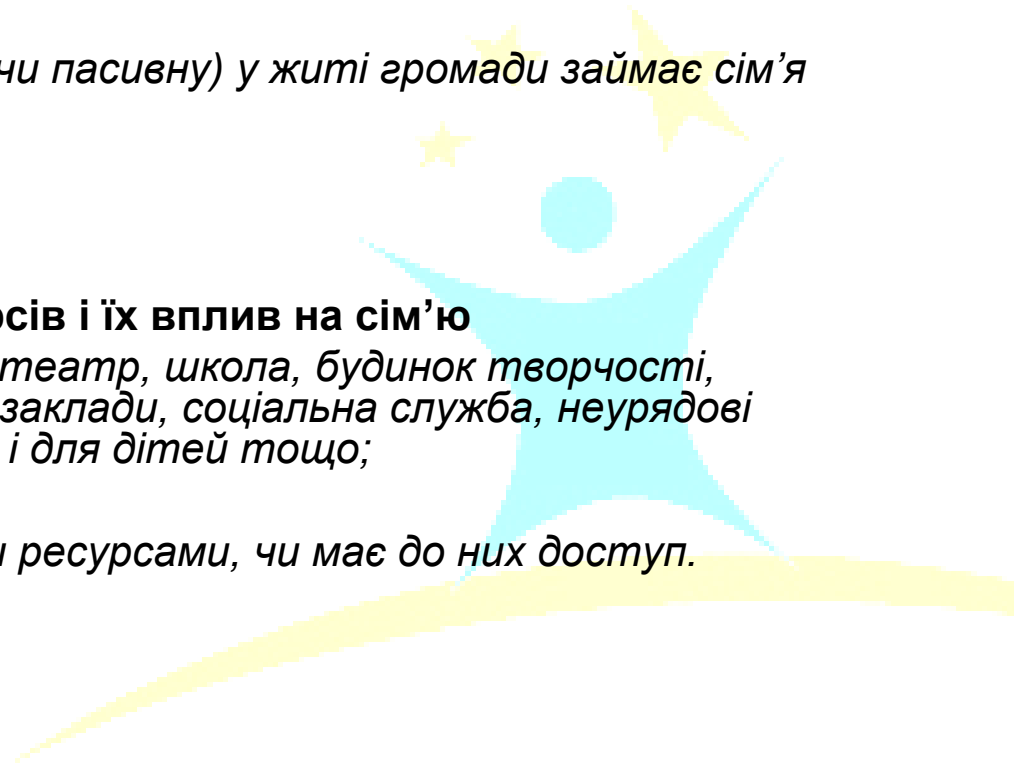
СОЦІАЛЬНА ІНТЕГРАЦІЯ СІМ'Ї

- *чи дружить сім'я з іншими родинами;*
- *чи відчуває себе членом територіальної громади;*
- *чи відвідує громадські заходи, масові свята;*
- *яку позицію (активну, нейтральну чи пасивну) у житті громади займає сім'я тощо.*

РЕСУРСИ ГРОМАДИ

Наявність, доступність, рівень ресурсів і їх вплив на сім'ю

- *чи є за місцем проживання сім'ї кінотеатр, школа, будинок творчості, поліклініка, лікувальні, розважальні заклади, соціальна служба, неурядові організації, що працюють з дітьми і для дітей тощо;*
- *чи користується сім'я зазначеними ресурсами, чи має до них доступ.*

Проект фінансується
Європейським Союзом

ВЗАЄМОДІЯ ФАКТОРІВ

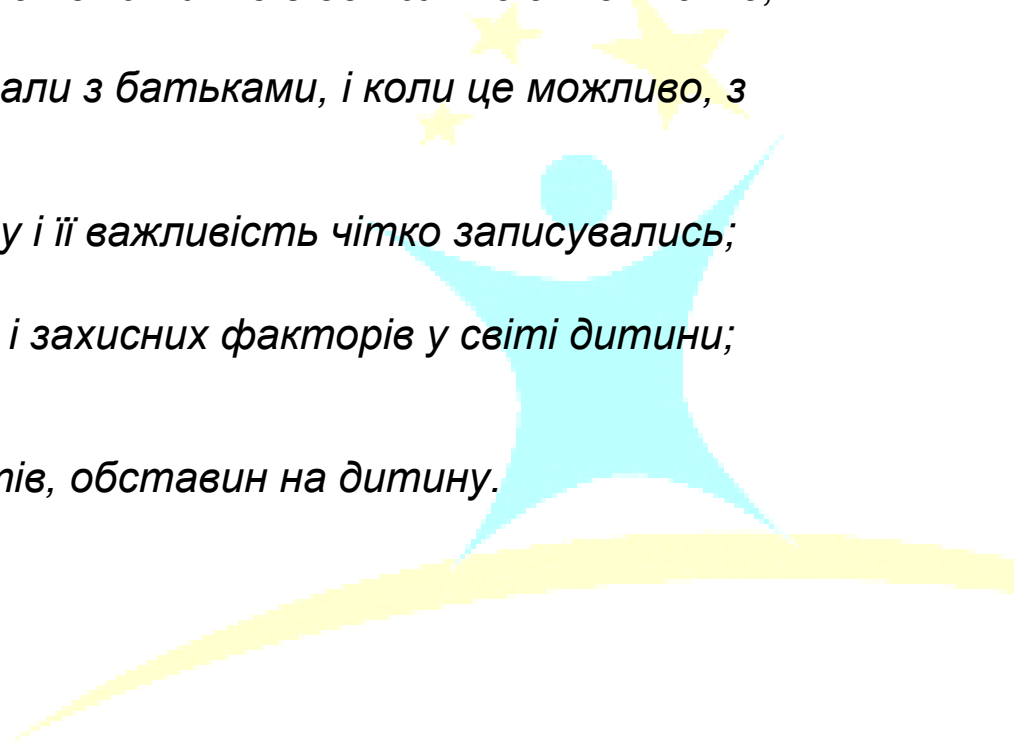
Проект виконується
Консорціумом «Кожній дитині»

Необхідно зрозуміти і уважно проаналізувати комплексну взаємодію факторів в рамках трьох систем.

Взаємодія між різними факторами часто **є непростою**.

Важливо, щоб:

- *інформацію збирали і записували систематично з детальною точністю;*
- *інформацію перевіряли і обговорювали з батьками, і коли це можливо, з дитиною;*
- *розбіжності в поглядах на проблему і її важливість чітко записувались;*
- *проводилася оцінка сильних сторін і захисних факторів у світі дитини; вивчалися її вразливі сторони;*
- *чітко визначався вплив подій, фактів, обставин на дитину.*

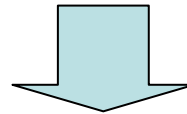

Проект фінансується
Європейським Союзом

Проект виконується
Консорціумом «Кожній дитині»

ОЦІНКА – єдина концепція (модель оцінки) –
взаємодія систем (компонентів) – деталізація
показників – ґрунтовність вивчення –
індивідуальний підхід щодо визначення
впливу того чи іншого фактору – обговорення
та співставлення позицій

Компетентність фахівців, які проводять оцінку

Проект фінансується
Європейським Союзом

Проект виконується
Консорціумом «Кожній дитині»

Дякуємо за увагу!

**Проект ЄС “Розвиток інтегрованих соціальних служб
для вразливих сімей і дітей”**

вул. Десятина 14, офіс 211

Київ, 01025, Україна

Тел. +380 (44) 270 55 16

E-mail: info@everychild.kiev.ua

Web: www.everychild.org.ua

